

## WOCO: ZESTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR.

### THEMA: TARWE ÉN ONKRUID!

#### INLEIDING:

De evangelist Matteüs heeft vijf grote redevoeringen. De lezing van vandaag komt uit de derde: de parabelrede. Daarin staan zeven gelijkenissen. Daarin Jezus probeert duidelijk te maken wat hij bedoelt met het RG. In de perikoop van vandaag staan nummer 2,3,4: onkruid en tarwe, mosterdzaadje en zuurdesem in het meel. In de eerste (centraal in de overweging) vergelijkt hij het RG met een man die goed zaad op zijn akker zaaide. Maar door toedoen van de vijand zit er bij het opgroeien onkruid tussen het tarwe! Zijn knechten zijn bereid het onkruid er tussenuit te wieden. 'Nee', zegt de man, 'doe niets, opdat jullie niet met het onkruid ook het tarwe uittrekken! Laat ze samen opgroeien. Bij de oogst wordt het wel gescheiden.' De evangelielezing van vandaag sluit af met een uitleg van deze parabel. Een uitleg die een hele andere sfeer ademt dan de parabel. Het goede zaad dat zijn de goede mensen. Het onkruid, dat zijn de kinderen van de duivel. Zij moeten in het eeuwige vuur worden geworpen. Exegeten vermoeden dat de parabel van Jezus komt en de uitleg door Matteüs is toegevoegd. Wat heeft Jezus met deze parabel willen zeggen? Wat wilde Mt zeggen met zijn uitleg van de parabel. Wat zou de parabel nu kunnen betekenen? Dat hoort u straks in de overweging.

#### EERSTE LEZING: Uit het boek Wijsheid 12, 13.16-19

Naast U is er geen andere God, die zorg draagt voor alles, geen andere God, voor wie Gij waar zoudt moeten maken, dat Gij niet onrechtvaardig hebt geoordeeld. Uw macht is de grond van uw rechtvaardigheid, en omdat Gij over alles heerst, behandelt Gij allen ook met zachtheid. Waar men aan uw volstreckte macht niet gelooft, daar toont Gij uw kracht en bij hen, die haar ervaren hebben, neemt Gij alle grond tot overmoed weg. Gij echter, die over de macht beschikt, met veel zachtheid spreekt Gij uw oordeel uit en Gij bestuurt ons met veel goedertierenheid, want Gij kunt uw macht tonen, wanneer Gij maar wilt. Door zo te doen, hebt Gij uw volk geleerd, dat de rechtvaardige een vriend van de mensen moet zijn, en hebt Gij uw

zonen hoopvol gestemd dat Gij, daar waar gezondigd wordt, de kans tot inkeer biedt.

## **TWEEDE LEZING: Uit het evangelie volgens Mt.13,24-43**

Hij hield hun een andere gelijkenis voor: 'Het is met het koninkrijk van de hemel als met een mens die goed zaad op zijn akker uitzaaide. Terwijl de mensen sliepen, kwam zijn vijand onkruid tussen het graan zaaien en vertrok weer. Toen het jonge gewas opschoot en vrucht begon te dragen, kwam ook het onkruid tevoorschijn. De knechten kwamen de heer des huizes vragen: "Heer, hebt u soms geen goed zaad op uw akker gezaaid? Waar komt dat onkruid dan vandaan?" Hij antwoordde: "Dat is het werk van een vijand." De knechten zeiden tegen hem: "Wilt u dat wij er het onkruid tussenuit wieden?" Hij antwoordde: "Nee, want dan zouden jullie met het onkruid ook het graan lostrekken. Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst, dan zal ik, wanneer het oogsttijd is, tegen de maaiers zeggen: "Wied eerst het onkruid, bind het in de bundels bij elkaar en verbrand het. Breng dan het graan bijeen in mijn schuur."

Hij hield hun een andere gelijkenis voor: 'Het koninkrijk van de hemel lijkt op een zaadje van de mosterdplant dat iemand meenam en in zijn akker zaaide. Het is weliswaar het kleinste van alle zaden, maar het groeit uit tot de grootste onder de planten. Het wordt een struik, en de vogels van de hemel komen nestelen in de takken.'

Hij vertelde hun een andere gelijkenis: 'Het koninkrijk van de hemel lijkt op zuurdesem die door een vrouw met drie zakken meel werd vermengd tot alle meel doordesemd was.'

Al deze dingen zei Jezus in gelijkenissen tot de menigte: hij sprak uitsluitend in gelijkenissen tot hen. Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet: 'Ik zal het woord nemen en spreken in gelijkenissen; ik zal bekendmaken wat sinds de grondvesting van de wereld verborgen was.'

Daarop stuurde hij de mensen weg en ging naar huis. Zijn leerlingen kwamen bij hem en vroegen: 'Wilt u ons de gelijkenis van het onkruid op de akker uitleggen?' Hij antwoordde hun: 'Hij die het goede zaad zaait, is de Mensenzoon, de akker is de wereld, het goede zaad dat zijn de kinderen van het koninkrijk; het onkruid dat zijn de kinderen van het kwaad, de vijand die het zaait is de duivel, de oogst staat voor de voltooiing van deze wereld en de maaiers zijn de engelen. Zoals het onkruid bijeengebonden wordt en in het vuur verbrand, zo zal het gaan bij de voltooiing van deze wereld: de

Mensenzoon zal zijn engelen erop uitsturen, en ze zullen uit zijn koninkrijk allen die anderen ten val hebben gebracht en de wetten hebben verkracht bijeenbrengen en hen in de vuuroven werpen; daar zullen ze jammeren en knarsetanden. Dan zullen de rechtvaardigen in het koninkrijk van hun Vader stralen als de zon. Laat wie oren heeft goed luisteren!

## OVERWEGING

De drie gelijkenissen zijn door Jezus los van elkaar en telkens in een andere situatie uitgesproken. Eigenlijk moet je van elk parabel achterhalen in welke concrete situatie Jezus het heeft verteld. Maar die context hebben de evangelisten weggelaten. Gelukkig hebben we exegeten. In welke concrete situatie is de parabel van het onkruid en de tarwe verteld? Zij vermoeden in een discussie met de Farizeeën. Farizeeën stonden erop dat Samaritanen, tollenaars en prostituees werden geweerd uit de geloofsgemeenschap. Zij wilden de kerk zuiver houden. Geen lieden in de synagoge die de Thora niet of nauwelijks onderhouden. Ga niet aan tafel met mensen die onrein zijn. Daarop hebben de Farizeeën Jezus aangesproken. Jezus stelt dit hier aan de kaak. Hij wil middels deze parabel duidelijk maken waarom hij wel aan tafel gaat met zondaars en tollenaars. Dat de afrekening pas volgt bij het laatste oordeel. God is Rechter. Ga niet op zijn stoel zitten. Hij wil aansporen tot geduld. RG is er al in ieder mens, maar nog als een mosterdzaadje. Het moet zich nog ontwikkelen in de wereld, in de mensen. Een paar jaar geleden sprak ik vóór de viering even met een van de lectoren. Ze zat met het slot van deze evangeliëlezing in de maag: 'Ik krijg het bijna niet over mijn lippen dat slechte mensen in het vuur worden geworpen. Ik schaam me als ik dit straks voorlees. Herkenbaar, maar wat mij hielp toen ik las dat dit waarschijnlijk een toevoeging van Matteüs is. De omstandigheden in Matteüs dagen zijn heel anders. Tijdgenoten van Jezus geloofden in een spoedige komst van het RG. Als Mt. 50 jaar later dit evangelie schrijft, is dit geloof verflauwt. Het RG zal nog wel een tijdje op zich laten wachten. De geloofsijver verzwakt. Matteüs ziet dit en wil dit voorkomen. Het gaat erom dat de goeden op het juiste pad blijven. En de kwaden wil hij afschrikken. Met kracht beschrijft Mt. de verschrikkingen die de kwade mensen zullen treffen. De bemoedigende en milde stemming van de parabel is veranderd in een straffende en dreigende sfeer. Wat heeft dit verhaal u te vertellen? Kunt u er iets mee in uw dagelijkse leven? Ik wel. Daar wil ik nog iets over zeggen: Gisteren was ik in een supermarkt.

Bij het afrekenen kwam ik in een lange rij te staan. Ik voelde me ongeduldig worden. Het stoorde me dat mijn geest zo onrustig werd. Ineens borrelde op: Onkruid én tarwe. Ja, beiden leven in mij. En voelde mildheid naar mezelf. Even later zie ik een kassajuffrouw heel bot en afstandelijk reageren. Ik raakte geïrriteerd. Maar de mantra kwam weer naar boven: Tarwe én onkruid. Ook in haar zitten beiden. En ik voelde begrip voor haar. (Denk maar niet dat het altijd zo eenvoudig zal gaan). Het verhaal van het tarwe en het onkruid is voor mij een verademing. Het bevrijdt me van de druk van te hoge idealen, te hoge eisen aan mezelf. Ik ben tarwe én onkruid. 'De weg van Jezus naar een leven van liefde, vergeving, gerechtigheid begint altijd met de reinigingsweg', zo schrijft een monnik. Verbind je ook met je kwetsuren, onvervulde verlangens, onverwerkte vernederingen, weggestopte wrok, je fouten(Geert). Ook ik maak deel uit van die duistere erfenis van het kwaad van heel de mensheid! Tot slot: ik heb wel een keuze!! Een oude Cherokee (N.Am. indianenvolk) zit op een avond met zijn kleinzoon bij het vuur en hij vertelt hem over een geweldige strijd die zich in zijn binnenste afspeelt. Hij zegt: 'Twee wolven zijn daar met elkaar in gevecht. De ene heet leugen, afgunst, schuld, hoogmoed, zelfmedelijden, hebzucht, egoïsme. De ander heet vrede, liefde, vertrouwen, waarheid, mededogen, vriendelijkheid. De ene: het leven is van mij. De ander: Het leven is een geschenk.' De jongen heeft gespannen geluisterd en vraagt: "Opa, wie wint?" En de oude indiaan antwoordt: "De wolf die ik te eten geef." Amen.